

Protestiramo

Na drugem mestu v tej številki N. l. pri-
našamo poročilo o novi krivici, ki se je zgo-
dila katoliškim Slovincem na Koroškem in
to ne s strani kakih nacistov ali ultranacio-
nalistov, ampak s strani njihovega **katoli-**
škega škofa. Te nove krivice Slovenci ne mo-
remo molče sprejeti, četudi je prizadela naj-
bolj naše koroške brate. Toda zbolela in
užalila je v resnici nas vse. Zbolela in uža-
lila nas je kot Slovence, kot Evropejce in
kot katoličane.

G. škof Köstner v Celovcu in tisti zli du-
hovi, čeprav oblečeni v duhovsko suknjo,
ki mu svetujejo in ga zavajajo v taka kri-
vična dejanja, naj si ne mislijo, da imajo
opraviti z neko osamljeno slovensko ali
»vindišarsko« manjšino na Koroškem. Opravi-
titi imajo z vsem slovenskim narodom, ki
ni več navajen, da bi molče, pasivno in vda-
no prenašal krivice, pa naj pridejo od ka-
terekoli strani. Zato smo prepričani, da iz-
ražamo čustva vseh Slovencev in zlasti vseh
katoliških Slovencev, ko s strani našega li-
sta slovesno protestiramo proti temu nove-
mu poskusu raznarodovanja koroških Slo-
vencev in zapostavljanja njihovih pravic v
Cerkvi. Slovenski narod je danes bolj kakor
kdajkoli prej enoten v obrambi svojih pra-
vic na vseh področjih. In to je narod, ki je
bil že marsikomu trd oreh, na katerem si je
polomil zobe, narod, ki ga je ravno pred
kratkim neki ugledni tuji pisatelj spet ozna-
čil za ježa nasršenih bodic, kadar gre za
obrambo njegovih pravic. Žal nam je, da
moramo na to spominjati ravno visokega
cerkvenega funkcionarja, toda povod nam je
dal on sam.

Proti krivici, ki je bila spet storjena Slo-
vincem na Koroškem, protestiramo tudi kot
Evropejci, ker nam je nerazumljivo, kako
more danes neki katoliški škof v osrčju
Evrope voditi do svojih vernikov drugega
jezika in druge narodnosti politiko, ki bi
odgovarjala kvečjemu neprosvetljenemu sred-
njemu veku z njegovimi ekscesi tudi na
področju cerkvene politike. Je g škof v Ce-
lovcu res tako daleč za razvojem v sodob-
ni Evropi, da ne ve, kaj pomeni nacionalna
pestrost Evrope? Da je v tem nieno največ-
je bogastvo in niena moč? In da je v tem
tudi ena od najbolj zanimivih in najbolj po-
zitivnih strani Avstrije same, ker ji še neko-
liko daje tisto večnacionalno dimenzijo, v
kateri je bila vedno niena moč in njena sla-
va? Ali pa se priznava škof Köstner k nacio-
nalističnim totalitarcem, ki ne prenesejo člo-
veka tujega jezika, niti v cerkvi? Mnogo
smo že slišali o nedobrohotnih dejanjih ce-
lovškega škofa do slovenskih vernikov in
duhovnikov, na smo se vedno tolažili, da bo
počasi prišel do drugačnega spoznanja in
se otrešel slabega voliva nekaterih svojih
svetovavcev, ter se zavedel svojih škofovskih
dolžnosti do **vseh** svojih vernikov, ne glede
na jezik. Verjeli smo, da se bo spomnil
cerkvenega nauka, da je treba učiti vse na-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nov poskus potujčevanja

Trmasto vztrajajo pri načrtu, da je treba
Koroško popolnoma ponemčiti.

Kot strela v jasnega neba je po večmeseč-
nem molku prišla v javnost novica, da poš-
ilja celovški škof v puškarsko mesto Borov-
lje pod Karavankami za dekana vsem oko-
liškim slovenskim duhovnikom in vernikom
Nemca, posebnega zaupnika ordinariata, o
katerem se je že veliko pisalo, kako si pri-
zadeva Slovence čimprej potujčiti.

Dolgo let je bil v Borovljah župnik dr.
Edgar Geramb, rojen v Celju, v nemški
družini. Po nastanku Jugoslavije je prišel na
Koroško. Ob njegovi avtomobilski nesreči so
ga stavliali v celovškem semenišču za zgled
dobrega pastirja, ki da je znal oba jezika in
bil pravičen do vseh. To priporočanje je bilo
sprejeto med slovensko duhovščino z meša-
nimi občutki. Saj je znano, da je bogoslov-
ce, ki so govorili na cesti med seboj svoj ma-
terni slovenski jezik, ovadil semeniščemu
vodstvu. Bogoslovci so bili vsled tega javno
pokarani, češ da ne poznajo olike, ko govo-
re jezik, ki ga drugi ne razumejo! Čudno je
bilo ob njegovi smrti, da škofija ni pustila
blizu poslevodečega dekana boroveljske de-
kanije, ampak je vso zadevo zapuščine ure-
jala proti običajem kar sama in začasno
imenovala za upravitelja enega od kaplanov,
ki sta seveda oba Nemca, čeprav je v župniji
veliko Slovencev, ki se neprestano naseljuje-
jo iz okoliških slovenskih vasi v mesto. Bo-
rovlje so blizu ljubeljskega prelaza in pred-
ra, ležijo južno od Drave in po tem mestu
ima ime tudi dekanija, ki obsega 14 sloven-
skih župnij. Zadnji dekan te dekanije je bil
Kristo Košir, zavedni slovenski duhovnik in
župnik na Žihpoljah.

Vse je pričakovalo, da bo po cerkvenih
običajih župnija Borovlje razpisana in ni
manjkalo primernih duhovnikov s popolnim
znanjem obeh jezikov, ki bi mogli dušno
pastirstvo tega kraja uspešno in razmeram
primerno izvrševati. Tudi je bilo pričakovati,
da bo končno le imenovan dokončni dekan
boroveljske dekanije, ta ali oni od župnikov
obširnega ozemlja, ki bo užival zaupanje
svojih sobratov.

Tedaj pa je presenetila slovensko javnost
novica, da bo 15. avgusta inštaliran za žup-
nika brez razpisa župnije, po posebnem
stopku škofovem, Nemec, monsignor Josef
Kanduth, roj. 1906, sedanji škofov tajnik, s
precej skromnim znanjem slovenščine. Ta
postopek spominja na podobno dejanje, ko
je bil prejšnji škofov tajnik, sloviti sloven-
žer Mucher, poslan na častno mesto za žup-
nika v Marijino svetišče h Gospe Sveti. Ta
mož je celo župnijo poprej v Ziljski dolini
popolnoma ponemčil in napisal zloglasne
obtožbe proti Janezu XXIII. in klevetal delo
sv. Cirila in Metoda, ko ga je vsa Cerkev sla-
vila. Kakšnega duha je mož, ki ga pošilja
ordinariat sredi med slovenske duhovnike v
Borovlje, se vidi iz tega, da ga je škofija po-

sala na skrivaj nadzirati in kontrolirati v
Globasnico, kjer je opravil pred leti sv. ma-
šo v staroslovanskem obredu dr. Stanko Ja-
nežič, sedaj župnik v Mačkovljah, ki je štu-
diral svoj čas v Rimu.

Višek vsega pa je, da je monsignor Kan-
duth imenovan za nadzornika vseh okoliških
slovenskih duhovnikov, udarec v obraz vsem
tako požrtvovalnim duhovnikom, ki jih Mu-
cher z vednostjo ordinariata v brošuri »Ohne
Maske« zmerja in kleveta. Nemec za nadzor-
nika Slovencev! Mož brez slehernega izpita
slovenskega jezika za nadzornika verouka v
slovenskem jeziku! Ali ni kakor na dlani,
da je ta rešitev dobro premišljena in popol-
noma v skladu z dosledno zasledovanim ci-
ljem: polagoma onemogočiti sleherni slo-
vensko kulturno in dušnopastirsko delo po
župnijah. Laike, ki pokažejo pripravljenost
za janičarsko delo, opogumljati nasproti du-
hovnikom, ki imajo zaradi dvojezičnosti itak
povečano delo, zaradi delovanja raznarod-
valnih nemških organizacij »domovini zve-
stih« in vindišarskih plačancev pa mnogo-
krat onemogočeno pravo dušnopastirsko delo!

Zadnja desetletja dokazujejo, kako se mo-
rajo bogoslovci v semenišču boriti za sleh-
erno priznanje slovenščine; še vedno se v ce-
lovškem semenišču slovenske bogoslovce
poučuje v nemščini, prav nobenega predme-
ta pa ne v slovenščini. Dovoljeno je par mi-
lostnih uric poslušati nekega laika o pravi-
lih slovenskega jezika, za tiste, ki pač ob
obilnem drugem študiju to še žele. Za cilj te
vzgoje je postavljen duhovnik, ki sicer — če
je Nemec — zna tudi drugi deželni jezik, da
ga škof lahko pošlje na slovensko faro, da
prepreči sleherni svobodno slovensko življe-
nje in pomaga ponemčevati. Če je pa Slove-
nc, nai se dobro nauči predvsem nemščine,
da bo lahko deloval na nemških farah, ra-
zen če ne postane tudi on mnenja, da Slo-
vinci na Koroškem nimajo nobene bodočno-
sti in se ne splača zanje v narodnem pogle-
du ničesar delati... Ni čudno, če abiturienti
slovenske gimnazije nimajo veselja iti v služ-
bo take škofije, ko je bil še tisti enkratni
obisk škofa v Dijaškem domu Družbe sv.
Mohorja tako mrzel in hladen. Medtem ko
lužnotirolski škof dr. Garqitter ustanavlja
posebno malo semenišče za italijanske bogo-
slovce, celovški ne kaže ob tolikem pomanj-
kanju duhovnikov nobenega smisla za po-
sebno malo semenišče za Slovence, čeprav
ga javnost zahteva. Ob razumevanju oblasti
za manjšino, ko je bila ustanovljena in v
nolno deluje gimnazija za Slovence, škofija
še naprej daje pohuišanje, ko vztraja pri po-
tujčevanju in ne omogoči Slovincem poseb-
nega zavoda, ki bi ga vodili slovenski du-
hovniki. Kako je mogoče biti slep za tako
diskriminacijo!

Človek bi pričakoval po vsem delovanju
koncila, po tolikih pozivih in prošnjah le

(Nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 29. avgusta 1965, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Nacekov detektivski urad«. Mladinska radijska igra, napisal Aleksander Marodič; 12.00 Nabožne pesmi; 12.15 Vera in naš čas; 14.30 Sedem dni v sveču; 15.30 »Evsstahijeja troblja«. Komedija v enem dejanju in šestih slikah, napisal Vitaliano Brancati, prevedla Lelja Rehar. Igra RO., režira Jože Peterlin; 17.30 Popoldanski ples; 20.30 Folklorni ansambel »Tamburica« iz Pittsburga, vodita John I. Gregurich in Violet J. Ruparicich.

• PONEDELJEK, 30. avgusta, ob: 11.45 Italijanski akvarel; 12.15 Iz slovenske folklorne - Lelja Rehar: »Božime moje diete, pustim te an griem po svjete«; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.50 Violinist Josip Klina, pri klavirju Freddy Došek. Ivo Petrič: Trije kontrasti. Milko Kelemen: Glasba za violino; 19.15 Kulturni zakladi naše dežele - Giovanni Comelli: »Videnske umetniške galerije«; 21.00 Giuseppe Verdi: »Sicilske večernice«, opera v petih dejanjih.

• TOREK, 31. avgusta 1965, ob: 11.45 Veseli motivi; 12.15 Naš vrt; 18.30 Skladatelj naše dežele - Ubald Vrabec (na besedilo A. Gradnika): Punt, kantata za bas, mešani zbor in orkester. Ubald Vrabec (na besedilo F. Prešerna): Zdravica, za moški zbor in orkester. Orkester Glasbene Matice v Trstu, mešani zbor »Jacobus Gallus« iz Trsta ter moški zbor »Prosek-Kontovel«, vodi Oskar Kjuder. Solist: Danilo Merlak; 19.15 Današnje otroške igre; 21.30 Ivan Cankar: »O človeku, ki je izgubil prepričanje«; 21.55 Slavnj izvajavci.

• SREDA, 1. septembra, ob: 11.45 Ansambla Privitera in L'Allegra Brigata; 12.00 Alessandro Manzoni - Zaročenca: »Lucija rešena«. Po prevodu Andreja Budala za radio priredil Martin Jevnikar; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 19.15 Antologija Ivana Trinka - Rado Bednarik: »Iz ljudstva pred oltar, od oltarja med ljudstvo«; 21.00 Simfonični koncert Orkestra Italijanske Radiotelevizije iz Rima. V odmoru (približno ob 21.35) Knjižne novosti - Josip Tavčar: »Goffredo Parise in njegov roman „Il Padrone“«.

• ČETRTEK, 2. septembra, ob: 11.45 Italijanski pevci in ansamblji; 12.15 Spoznavajmo Italijo - Bruno Nice: »Industrija«; 19.00 Violinske skladbe; 19.15 Zlata žlica. Pripravlja Tone Penko; 21.00 »Okoli sveta«, drama v treh dejanjih, napisal Cesare Giulio Viola, prevedel Maks Sah. Igra RO., režira Jože Peterlin.

• PETEK, 3. septembra, ob: 11.45 Revija solistov; 12.15 Ženski tednik; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Moderna simfonična glasba - Benjamin Britten; 19.15 Od Julijcev do Jadrana: pravljice, pripovedke in legende. Pripravlja Rado Bednarik; 20.30 Gospodarstvo in delo. Urednik: Egidij Vršaj; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Zgodovina evropskih ustav - Carlo Ghisalberti: »Prve italijanske ustavne listine«; 23.00 Pojeta: Gigliola Cinquetti in Bruno Filippini.

• SOBOTA, 4. septembra, ob: 11.45 Pihalne godbe; 12.15 Največ, najvišje, najdlje; 15.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste; 16.00 Zgodbe prve svetovne vojne - Riccardo Bacchelli: »Na Piavi leta 1918«; 17.00 Pevski zbori Furlanije-Juljske krajine; 18.30 Skladatelj jugoslovanskih narodov v izvedbi italijanskih orkestror; 19.15 Poletna srečanja — pripravil Saša Martelanc; 20.30 Teden v Italiji; 20.40 Moški vokalni kvintet »Niko Stritof« iz Ljubljane; 21.00 Alessandro Manzoni - Zaročenca: »Don Abbondio mora dajati obračun«; 21.45 Vabilo na ples.

TEDENSKI KOLEDARČEK

29. avgusta, nedelja: Janez, Sabina
30. avgusta, ponedeljek: Saša, Rozalija
31. avgusta, torek: Rajko, Rajmund
1. septembra, sredo: Mladen, Egidij
2. septembra, četrtek: Stefan, Hranislav
3. septembra, petek: Dora, Darij
4. septembra, sobota: Ida, Zala

Izdajatelj: »Novi list« d. z o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Tret, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

„Gemini 5“ v vesolju

Ta polet ima namen preizkusiti vse možnosti potovanja na luno, ki bi se moral izvršiti po ameriških načrtih še v tem desetletju. Cooper in Conrad imata nalogo opraviti 121 krogov okrog zemlje v osmih dneh, to je toliko časa, kolikor bi trajal polet na luno in povratek na zemljo. V tem času morata astronauta narediti dolgo vrsto raziskav v kozmičnem ozračju. Morata se tudi približati drugemu izstreljenemu satelitu in ga odklopiti. Ves čas morata biti v stalni zvezi z oporiščem na rtiču Kennedy, odkoder opazuje in jima daja navodila cel štab znanstvenikov s pomočjo zapletenih elektronskih celic. Predvsem zanima opazovavce z zemlje, kako prenaša človeški organizem večdnevno stanje breztežnosti v medplanetarnih zračnih plasteh.

Ko je bilo že vse pripravljeno za najdaljši polet v visoko ozračje, so se pojavile na raketi nekatere okvare — govorili so celo o sabotajnih dejanjih — in polet je bil odložen na soboto popoldne ob 15. uri po srednjeevropskem času. Brž po vzletu v krožnico okoli zemlje so se pa pojavile motnje v elektronskih baterijah, ki proizvajajo v konici električno silo s spajanjem tekočega kisika z vodikom. Bali so se že, da bo treba s tolikimi stroški in reklamo pripravljeno polet po 24. urah prekiniti.

V nedeljo zjutraj, po dvanajsti obkrožitvi zemlje, so začele baterije zopet delovati. Izboljšalo se je tudi telesno stanje obeh astronautov, ki nista mogla prvi dan počivati in le malo hrane zaužiti. Od ponedeljka dalje se pa opazovanja in polet pravilno razvija. Posrečilo se je tudi srečanje z raketo »Minuteman«, katero so izstrelili z oporišča v Kaliforniji.

Vzletno raketo »Titan II« so potegnili iz morja že v nedeljo tisoč kilometrov južno-zahodno od otočja Bermudi v Atlantiku. Štrlela je osem metrov visoko nad valovi.

PODALJŠAN SPORAZUM O RIBOLOVU

Italijanska in jugoslovanska vlada sta si 25. t. m. izmenjali noti o podaljšanju sporazuma za ribolov na Jadranskem morju do 28. februarja 1966. Predvidena je sklenitev nove pogodbe. Pogajanja zanjo se bodo začela proti koncu leta.

DOSTI JIH ŠTUDIRA

Prosvetno ministrstvo je objavilo podatke o številu šolarjev in dijakov v Italiji. Število znaša danes okrog devet milijonov. Pred desetimi leti jih je bilo 7.135.000. Dotok na šole je zrastel za 29 odstotkov. Povišalo se je zlasti število dijakov višjih srednjih šol, ki se je skoraj podvojilo. Na tehničnih šolah je število učencev naraslo od 158 tisoč na preko pol milijona.

NOV POSKUS POTUJČEVANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

malo več razumevanja od odgovornih na celovškem ordinariatu. Pa se vse suče še kar naprej po dobro premišljenih germanizatornih načrtih pod plaščem prijaznosti, zavlačevanja in lepih besed.

Napisali smo to zaradi tega, ker je menda sam papeški nuncij na Dunaju dejal Slovincem, da imajo ne le pravico, ampak tudi dolžnost vpiti in kričati ob takih razmerah.

To je prvi slučaj, da so našli vesoljsko raketo, ki se je vrnila iz ozračja.

Danes okrog 14. ure po našem času, bosta astronauta v konici »Gemini V« že na polovici svojega vesoljskega krožnega potovanja. Če bo šlo vse po sreči, se bosta vrnila v nedeljo na zemljo.

Protestiramo

(Nadaljevanje s 1. strani)

rode in v njihovih jezikih, ker ravno zato je Sveti Duh razsvetlil apostole, da so govorili vse jezike. Prosimo Boga, da bi podelil nekaj tega Duha tudi celovškemu škofu.

In končno naj ga še opozorimo na to, kakšno škodo povzroča s takšnim poskusom raznarodovanja v cerkvi in pri verouku krščanstvu in katolištvu samemu. V svoji mržnji do Slovencev, ki je poganškega izvora, čeprav se tega ne zaveda, si misli, da rešuje tudi duše, če jih odvrča od slovenstva in pridobiva za nemštvo. Toda zaveda se naj, da ljudje, ki izgubijo narodnost, izgubijo tudi del svoje duše, izgubijo del samega sebe in to eno najvažnejših in najbolj plemenitih sestavin svoje osebnosti. Ostali bodo okrnjeni kot ljudje, okrnjeni v svoji duševnosti in duhovni celovitosti. Tega Bog gotovo ne zahteva od nikogar, tem manj želi, da mu celovški škof dela take »usluge«. Mnogi koroški Slovenci, ki bodo s tako cerkveno politiko oropani svojega jezika, bodo izgubljeni tudi za Cerkev in bodo šli med njene sovražnike, kar se je že dogajalo, ker prav s Koroškega, iz vrst renegatov, so prišli mnogi najhujši moderni poganji in zločinci, masovni morilci nacističnega kova.

Poleg tega naj se celovški škof zaveda, kakšno škodo povzroča katolištvu v Sloveniji. Tam se slovenski duhovniki in verni izobraženi laiki trudijo, da bi rešili ugled krščanstva v okolju, ki vidi v ateističnem marksizmu svoje najvišje ideale. S tihimi žrtvami in vzornim življenjem se trudijo, da bi potegnili čimveč ljudi za seboj in jim ponovno odkrili pomen krščanstva kot vere, ki uči ljubezen do bližnjega in spoštovanje človekovega dostojanstva in vseh njegovih človeških pravic, od duhovnih do socialnih in narodnostnih. Kako naj ti duhovniki in laiki zagovarjajo pred marksistično in ateistično ideologijo dejanja visokega cerkvenega dostojanstvenika, kot je celovški škof? Ali se ta zaveda, kaj to pomeni in da s tem peha na tisoče in tisoče duš proč od Cerkve in krščanstva, morda velik del slovenskega naroda, in vzbuja v njem zagrenjenost in užaljenost, če ne celo sovraštvo do krščanstva in do katoliške Cerkve?

To, kar danes počenja celovški škof s svojimi zlovesčimi svetovavci, spada k najhujšemu, kar more danes zakriviti visok predstavnik katoliške Cerkve na pragu Evrope, ki se je uradno odvrnila od Cerkve in kjer je usoda krščanstva odvisna le še od duhovne kvalitete in plemenitosti tistih, ki predstavljajo Cerkev na najnižjih in tudi na najvišjih mestih, na eni in na drugi strani meje, ki deli Evropo.

Vemo, da krivice, ki jih dela celovški škof koroškim in vsem Slovincem, niso stališče vesoljne Cerkve, ker to ni mogoče po vsem tistem, kar je bilo povedano in sklenjeno na drugem vatikanskem cerkvenem zboru. Zato pa so tem bolj vredne obsodbe.

ODPRTA MEJA

Dne 20. avgusta je minilo deset let, odkar je postala meja med Italijo in Jugoslavijo ena najbolj odprtih mej v Evropi. Tistega dne je bil podpisan videmski sporazum za prehode čez mejo s prepustnicami v globino desetih kilometrov.

Kako važen je ta sporazum za obmejne kraje, dokazujejo že gole številke. Vzdolž meje od Milj do Bele peči je bilo odprtih 57 mejnih prehodov prve in druge vrste in 20 prehodov z dvolastniškimi izkaznicami. V desetih letih je šlo skozi te prehode na obe strani 71 milijonov oseb.

V prvih letih so se pri prehodih še pojavljale težkoče, danes se pa osebni in avtomobilski promet že brez težav gladko razvija. Gospodarske izmenjave so se v obeh obmejnih pasovih močno razvile, kar priznavajo ne samo trgovci in prevozniki, ampak tudi gostinci in obrtniki.

Velike važnosti je videmski sporazum tudi s političnega in družbenega vidika. Poprej so se prebivavci na obeh straneh meje sovražno gledali skozi mrežo kot v zverinjaku. V teh letih so se pa vsi pobježe spoznali in navezali tesne stike. Turizem se je v obojestransko korist razvil do zavirljive višine. Meja, ki nas je prej ločila, nas sedaj povezuje.

Da bo to svojo dolžnost še boljje opravljala, bo treba odpraviti še nekatere pomanjkljivosti. Predvsem bi bilo potrebno razširiti obmejni pas do Ljubljane, pri nas pa do Benetk; olajšati prenos denarja; osebne izkaznice bi že morale zadostovati za prehode. Na obeh straneh pa morajo poslovati vljudni in izobraženi obmejni uslužbenci, ki bodo vsakogar sprejeli ne kot tujca, marveč kot poštenega in dobrodošlega sosedu ter gosta.

—o—

V torek zvečer se je začel v Benetkah 26. mednarodni filmski festival z indijskim filmom »Podlež«.

Grčija v krizi

Odkar je kralj Konstantin 15. julija odstavil ministrskega predsednika Papandreua, 75-letnega voditelja najmočnejše stranke v Grčiji, Zveze sredine, ta država ne pozna miru. Po ulicah glavnega mesta dežele in drugih večjih središč si takorekoč dan za dnem sledijo demonstracije.

Glede na takšno stanje se javnost upravičeno sprašuje, kateri so globlji vzroki sedanje hude politične krize v Grčiji. Zanimivo bi bilo zlasti vedeti, zakaj in čemu je kralj Konstantin tako rekoč čez noč odstavil Papandreua, čigar stranka je na zadnjih državnozbornih volitvah prejela 53 odstotkov vseh glasov in imela v parlamentu 171 poslancev (od skupnih 300), torej absolutno večino. Odstavitev Papandreua je za tujega opazovavca tembolj zagonetna in nerazumljiva, če pomislimo, da so po uspehu njegove stranke na zadnjih volitvah bili dani pogoji za konsolidacijo političnega življenja v državi in se je prenehala vrsta avtoritarnih desničarskih vlad.

Kot znano, je spor med dvorom in ministrskim predsednikom nastal, ker slednji ni pristal na zahtevo kralja, naj dotedanji obrambni minister odstopi. Očitno ni šlo za neko osebno zadevo, temveč za načelno vprašanje, ali je politična oblast, to je vlada, pristojna, da odloča tudi o vprašanih vojske, ali pa je vojska nekako neodvisna od politične oblasti. V resnično demokratičnih državah se ta problem danes več ne postavlja in generali nimajo besede pri političnem vodstvu. V grškem primeru pa vse kaže, da se tudi dvor hoče na vse načine vtikati v politično življenje, pri čemer se poslužuje določenih vojaških krogov, ali pa morda ti slednji izkoriščajo dvor v svoje namene, to je za ohranitev vodilnega ali vsaj zelo vplivnega položaja v državi.

Stanje je vsekakor zelo zaskrbljivo, ker doslej ni nobenega znaka, da bi kralj hotel

popustiti. Po odstavitvi Papandreua je kralj proti volji vodilne stranke poveril mandat Novasu, nekdanjemu ministru v vladi Papandreua, ki pa v parlamentu ni dobil zaupnice. Pred kratkim je bila ta naloga zaupana Tsirimocosu, dosedanjemu sodelavcu Papandreua, čigar vlada se je te dni predstavila parlamentu, kjer je v teku razprava o zaupnici.

S tem je dvor očitno dokazal, da hoče vodilno stranko razbiti, kar se mu je pa le delno posrečilo. Medtem ko pišemo, še ni bilo glasovanja, vendar politični opazovalci dvomijo, da bo Tsirimocos prejel potrebno večino glasov, to je zaupanje vsaj 151 poslancev. Papandreu je medtem imel vrsto zborovanj po državi in povsod imel velike uspehe. Zborovanja in demonstracije zgovorno dokazujejo, da je velika večina ljudstva na strani Papandreua, kar je po mnenju tujih opazovalcev tudi glavni vzrok, zaradi katerega se kralj trdovratno upira zahtevi, ki jo postavlja Papandreu, naj se razpiše nove volitve. Te bi namreč v današnjih okoliščinah pomenile veliko zmago za Zvezo sredine in njenega voditelja ter poraz za kralja in njegove svetovavce.

Ne glede na izid glasovanja v parlamentu je jasno, da pot, ki jo je izbral kralj ne more prispevati h konsolidaciji države, še manj pa prispevati k reševanju številnih kočljivih notranje in zunanje političnih vprašanj Grčije. Od teh omenimo le spor s Turčijo zaradi Cipra, ki lahko vsak treutek ponovno in z vso silo izbruhne na dan. V notranji politiki so vedno aktualni zlasti gospodarski in socialni problemi, saj spada Grčija med najbolj zaostale države na Zahodu. Spričo vsega tega je ravnanje kralja Konstantina naravnost nerazumljivo, in kvečjemu dokazuje, da si monarhija sama koplje grob.

KDO SEM?

EDVARD KOCBEK

Poleg lirike in čiste proze so v mojem književnem opusu najvažnejša sestavina dnevnik in potopisi. To je zame posebno živa zvrst umetniškega pričevanja, ki se v njej mnogo svobodneje kot kjer koli drugje spajata racionalna in iracionalna komponenta, dokument in vizija, življenjski angažma in intuitivno preraščanje zgodovinskega ter zemljepisnega položaja. Tako sem poleg »Zemlje« in »Groze« ter zbirke novel »Strah in pogum« objavil prvi del partizanskega dnevnika »Tovarišija« in konec neobjavljenega drugega dela »Listina« pod naslovom »Slovensko poslanstvo«. Objavil sem »Pariški dnevnik«, medtem ko čakata na objavo »Drugi pariški dnevnik« in nemški dnevnik pod naslovom »Soočenje«. Vsi trije so hkrati seveda tudi potopisi. Premoč te književne zvrsti postane razumljiva le, če razkrijem dejstvo, da pišem dnevnik skoraj nepretrgoma trideset let in da bi ga bilo nekaj debelih knjig, če bi ga objavil. To dražljivo spremljanje in komentiranje časa in ljudi je postalo moja kontinuirana zaveza, v njih se faktografsko gradivo spaja z umišljeninami, Zdi se, da me čista proza vedno bolj mika, na moji delovni mizi se javljajo načrti, kajti naše življenje kar mrgoli od neznansko bogate in vredne snovi, osebnih in nadosebnih

usod, tragičnih in slovesnih, tihih in veličastnih motivov. Najbrž noben narod nima toliko nepredelane snovi, kakor je imamo mi Slovenci.

Moj umetniški opus torej ni obsežen, kajti mnogovrstno zahtevni čas me je silil do raznih izpovedi, moram vznemirjati, pretresati, šokirati tudi s članki, izjavami, pogovori, s tihimi pogovori in z nadčloveškimi izrazi globoke bolečine. Vendar sem najcelostneje prevzet in zavzet v književnih storitvah, v njih sem najčisteje človeški in najbolj neposreden, eksistencialno izgubljen in esencialno odrešljiv. Vselej — in to je vedno bolj pogosto — kadar sem moral spoznati bistvo minljivosti, grešnosti, negotovosti, nejasnosti in ogroženosti življenja, sem moral zapustiti kategorije uma in zavesti ter se vreči v nekak metodični vakuum, da bi se rešil. Samo tisti namreč spozna pravo ljubezen do življenja in do biti sploh, ki se sleče do poslednje samote in nagote in komunicira s prvinami usode. Groza ni samo naključni in posebni naslov moje druge pesniške zbirke, temveč je temeljno vzdušje vsega mojega življenjskega razpoloženja, v grozi sta obsežna čudenje in upor, moja groza je ena sama ekstaza, nenehna mogočnost zmage nad obupom in ničnostjo.

Z dosedanjo okorno idejno psihologijo in akademsko poetiko ni mogoče več služiti izvirnosti sveta, zahtevnosti nastajajoče družbe in izgubljenosti sodobnega človeka. Edino z dogajanjem in domišljevanjem resničnosti kot odrešujoče mogočnosti se lahko rešimo vegetativne fatalnosti in suženjstva idejam. Zato je moja književnost izpovedna in pričevanijska. Bistva svojega umetniškega pisanja ne vidim niti v artistični kozmografiji in niti v sociološkem transponiranju, pač pa v medčloveško angažirani in položajno določeni umetniški govorici. Varujem se dveh nevarnih skrajnosti, z ene strani bega v notranjost in artizem, z druge strani pa golega aktualizma. Zavračam nevtralnost, vzornost ali koristnost in zgolj igrivo omamo. Trudim se za stik s človekom, rad bi mu govoril z razumljivo govorico, ki pretresa, vznemirja, prebuja in naravnava v svobodo. Rad bi, da bi čim več ljudi odkrilo nedopolnjenost sveta in njegovo nenehno nečloveškost, hkrati pa njegovo odprtost in naravnost v prihodnost. Dobro vem, da književnost sama ne more spremeniti sveta, pač pa lahko človeka usmerja v preobrazbo, ki so njegov porok. Če povzamem, lahko rečem: ustvarjam zato, da služim slovenski človeškosti v njenem trpljenju, tavanju, odkrivanju, razodevanju, napredovanju, počlovečevanju in osvobajanju.

(Dalje)

S Tržaškega

So razlastitve v Dolini zakonite?

Na občinski oglasni deski v Dolini je bil 16. t. m. nabit seznam 146 novih imen lastnikov zemljišč, ki jih namerava Ustanova industrijskega pristanišča razlastiti v korist mednarodne naftovodne družbe SIOT. Gre že za drugi seznam razlaščenec, saj je prvi bil razobešen in objavljen pred meseci in je obsegal, kot znano, 187 imen.

V zvezi s tem dogodkom Odbor za pomoč razlaščenecem poziva prizadete lastnike zemljišč, naj se čimprej javijo v njegovih prostorih v ul. Machiavelli 22/II v Trstu, in sicer vsak delavnik od 11. do 12.30. Omenjeni odbor sporoča, da za razlaščenec, ki so mu zaupali obrambo in zastopstvo svojih koristi in pravic, že pripravlja, in sicer brezplačno, prizive na prefekturo, kot jih predvideva zakon. Prizivi pa se ne tičejo cene razlaščenih zemljišč, temveč le pripombe o načrtih, lokacije naftovodnih naprav itd. Pripominjamo nadalje, da že omenjeni seznam zadeva le lastnike zemljišč v dolinski občini.

Prizivi glede cene pridejo v poštev, ko je lastnikom dostavljen razlastitveni odlok.

Nova interpelacija dr. Škerka

V zvezi z najnovejšimi razlastitvenimi ukrepi v dolinski občini je deželni svetovavec Slov. skupnosti dr. Škerk vložil na deželno vlado novo interpelacijo, ki med drugim poudarja tole:

1. Ustanovni zakon Ustanove industrijskega pristanišča dovoljuje, da ta ustanova zahteva od pristojne oblasti, to je prefektore, naj uveljavi zakon o javni koristi iz leta 1865 le v primeru, če se na zemljiščih, ki spadajo v območje Ustanove industrijskega pristanišča, zgradijo industrijski obrati, se pravi tovarne (stabilimenti industriali). Znano pa je, da naftovodna družba SIOT, v korist katere deluje tudi Ustanova industrijskega pristanišča, ne bo v dolinski občini zgradila tovarne, temveč le postavila zbiralnike nafte in kar je s tem v zvezi potrebno. Iz tega bi izhajalo, da so vse dosedanje in bodoče razlastitve pravno neutemeljene in zato nezakonite;

2. Postavitev petrolejskih naprav in skla-

dišč urejuje poseben zakon iz leta 1933, po katerem imajo petrolejske družbe sicer pravico, da zasedejo zemljišča, ki jih potrebujejo, vendar le za dobo, ki je navedena v ministrski koncesiji. Po tem zakonu bi družba SIOT — nikakor pa ne ustanova industrijskega pristanišča — smela zasedeti zemljišča v dolinski občini le **začasno**.

3. Če se pa hoče poslužiti teh ugodnosti, mora predložiti prefektu natančne načrte posameznih zbiralnikov in drugih naprav, česar družba SIOT ni naredila;

4. Razlastitvena cena zemljišč, ki jo ponujajo, je odločno prenizka.

Ob zaključku interpelacije se slovenski svetovavec pritožuje, da se pristojni deželni odbornik za vprašanje ni tako zavzel in zanimal, kot je večkrat obljubil, in sicer tudi javno na seji deželnega sveta konec maja letos. Dr. Škerk ugotavlja, da Ustanova industrijskega pristanišča nadaljuje po stari krivični poti, in se zdi, da je neobčutljiva za upravičene pritožbe številnih lastnikov zemljišč v dolinski občini.

Nabrežina:

PRIJETEN IZLET V SLOVENIJO

Pod okriljem raznih organizacij se vedno bolj uveljavljajo skupinski izleti naših ljudi v sosedno Jugoslavijo. Tudi Prosvetno društvo »Igo Gruden« iz Nabrežine, ki se vsestransko udejstvuje, je med drugim vključilo v svoj program vrsto izletov. Po prvem izletu v Postonjsko jamo so preteklo nedeljo agilni mladinci tega društva pripravili izlet v Logarsko dolino. Nad 80 Nabrežincev, med katerimi je bilo nekaj okoličanov, je imelo priliko videti del slovenske zemlje ter se naužiti njenih očarljivih lepot.

Z dvema avtobusoma nas je pot peljala preko Ljubljane, Kamnika in Gornjega grada in dalje, ob bregovih šumeče Savinje do hotela »Planinski Dom«, ki je eden od turističnih postojank v tej dolini. Po odlični postrežbi v tej planinski restavraciji smo se povzpeli do slapa Savinje pod Rinko, ki v 80-metrskem padcu lije preko stene. Ob koncu doline smo občudovali strma in skalnata pobočja gorskih velikanov Kamniških Alp. Prevzeti od teh naravnih lepot smo se skozi divjeromantične soteske Savinje vrnili po drugi, nekoliko daljši, a nič manj slikoviti poti preko Mozirja in prišli na glavno cesto, ki iz Celja vodi v Ljubljano. Po poti smo opazili obiranje hmelja po obširnih nasadih te zelo donosne rastline.

Po krajšem postanku na Trojanah smo v večernih urah prispeli v slovensko prestolnico. Spet nekaj postanka za okrepčilo in za bežen ogled mesta, nakar smo v najboljšem razpoloženju nadaljevali pot ter v poznih urah prispeli na svoje domove.

S tem lepim izletom, ki so nam ga pripravili naši mladi nabrežinski prosvetarji, in ki ima namen, da ob spoznavanju slovenskih krajev goji našo družabnost, smo bili vsi izletniki prav zadovoljni. Zato vse naše priznanje in zahvala tem požrtvovalnim fantom za ves njihov trud in prizadevanje.

S. K.

SMRT UGLEDNE GOSPE

V nedeljo, 22. t. m., je nenadoma umrla na Bledu gospa Eleonora Sverljuga, rojena Glaser, v 78. letu starosti. Pokojnica, ki je bila svoj čas znana v diplomatskih krogih v Beogradu, kot žena ministra in visokega državnega funkcionarja, je bila svakinja dr. Engelberta Besednjaka. Dan pred smrtjo je bila še v družbi z njim in z njegovo ženo. Pokopali so jo na Bledu-Mlino, kjer je zadnja leta prebivala. Sorodnikom izražamo naše sožalje.

VPISOVANJE V SREDNJO SOLO

RAVNATELJSTVO DRŽ. SREDNJE SOLE
in IND. STROK. SOLE v TRSTU
(Rojan — ul. Montorsino, 8)

O B V E S Č A

da se vrši vpisovanje za II. in III. razred srednje šole do 25. septembra t. l. ter da se pričnò vsi popravni izpiti dne 1. septembra t. l. po urniku in razporedu, ki sta objavljena na oglasni deski šole.

Beneška Slovenija

STUPICA

Mejni prehodi

Prehod čez mejo pri Stupici postaja vedno bolj važen. Naraščajo pa prehodi italijanskih državljanov. V mesecu juliju jih je šlo preko meje okrog 7000, medtem ko jugoslovanskih državljanov na to stran le nekaj nad 1400.

Jugoslovani z Bovškega in Kobariškega prehajajo čez mejo bolj v drugih mesecih, ko hodijo nakupovat v Čedad. Sedaj se pa ustavljajo že prej, ker so podjetni trgovci v Platiščih in v Podbonescu založili svoje trgovine z blagom, po katerem segajo prebivavci iz Soške doline. Tako si ti prihranijo čas in stroške za vožnjo do Čedada ali do Vidma.

Obmejne določbe

Od prejšnjega četrtega dalje so stopili v veljavo nove določbe za prenos denarja preko meje.

Potniki s potnimi listi smejo imeti s seboj deset tisoč dinarjev v bankovcih po sto. Ob prestopu meje morajo javiti carinskemu uradniku vsoto dinarjev. Presežek desetih tisočev morajo položiti na carini in se jim vrne ob povratku čez mejo. Potnikom, ki imajo s seboj več kot pet tisoč dinarjev ob vrnitvi iz Jugoslavije, se presežek odvzame in ostane imetniku na razpolago pri jugoslovanski narodni banki.

Pripomniti pa moramo, da se nove določbe še v ponedeljek niso izvajale na jugoslovanskem železniškem prehodu v Sežani.

Za prehode s prepustnicami velja še vedno določba o prenosu samo 300 dinarjev.

TRBIŽ

Turistična cesta

Brezdvoma predstavlja cesta od prehoda pri Kokovem skozi Trbiž in po Kanalski dolini eno najvažnejših vpadnic iz Srednje Evrope na Jug. Iz tega vzroka bi ji morala posvečati osrednja in pokrajinska oblast največjo pozornost. Sklenjeno je že bilo, da se bo ta cesta razširila in popravila. Sedaj pa se sliši, da je vlada zadržala vsote, določene za ta namen. Deželni podpredsednik Dulci, ki ima skrb tudi za deželni promet in turizem, je prišel te dni v Trbiž in je ugotovil potrebo, da se začne z deli na tej prometni žili. Poslal je tudi protest na osrednjo vlado. Morda bo pomagal, da bo vsaj za prihodnje turistično obdobje kaj boljše.

Sv. Ivan:

SMRT DOBREGA SLOVENSKEGA MOZA

Dne 17. avgusta je pri Sv. Ivanu umrl Jože Ferletič, ki je učakal lepo in častitljivo starost 91 let. Svetoivančani so ga poznali za Jožeta »Barbuca«, ker je še do pred nekaj leti imel lepo in dolgo brado. Njegova smrt je prišla skoraj iznenada, saj je še lani čil in zdrav obhajal 90-letnico, o čemer smo pisali tudi v našem listu.

Pokojnik, ki je prišel k Sv. Ivanu iz rojstnega Dola, je bil zaveden Slovenec in krščanski mož. Slovenska farna skupnost pri Sv. Ivanu je zato zgubila zvestega člana. Delavnega in poštenega moža bomo vsi ohranili v najlepšem spominu. Njegove telesne ostanke so pokopali v rojstnem Dolu. Naj mirno počiva v slovenski kraški zemlji. Sorodnikom, zlasti pranečakinji gospe Jožici in družini izrekata uredništvo in uprava Novega lista globoko občuteno sožalje.

SPORAZUM NA VIDIKU?

V ponedeljek so se že četrtrič sestali opolnomočenci treh strank, krščanske demokracije, socialistov in socialnih demokratov, da bi sklenili sporazum za sestavo pokrajinskega odbora in za občinske odbore v občini z več kot 5 tisoč prebivavci.

V dveh mesecih po volitvah so se pogajanja že razbila, potem spet nadaljevala, a tudi v ponedeljek še ni prišlo do dokončne razjasnitve. Kamen spotike je še vedno vključitev slovenskih odbornikov, odnosno članov Slovenske demokratske zveze, v mestni in pokrajinski odbor.

Socialisti so načelno že pristali na to, socialni demokrati se pa še upirajo, češ da SDZ ne nudi dovolj jamstev za sredinsko-levno socialno smer in da ne predstavlja celotne etnične manjšine na Goriškem. Socialni demokrati trdijo tudi, da imajo tri stranke leve sredine s 27 svetovavci od 40 že dovolj močno večino brez SDZ v goriškem občinskem svetu.

V polemiko je posegel tudi tednik »Voce Isontina«, ki odraža mnenje katoliških krogov. V zadnji številki piše proti italijanskim nacionalističnim krogom, ki ob vprašanju naše manjšine pozabljajo na papežev okrožnico »Pacem in terris« ter poslušajo najbolj zgrešeni nacionalni čut. Goriški katoliški italijanski tednik se je torej postavil proti stališču svojega tržaškega sobrata, tednika »Vita Nuova«.

Ta poseg goriškega tednika je utegnil dati pobudo, da pride do dokončnega sporazuma in vključitve Slovencev v goriški občinski in v pokrajinski odbor.

Na ponedeljkovi seji so se tri stranke leve sredine sporazumele za načelno izjavo, ki vsebuje tri točke, in sicer utemeljitev za sodelovanje leve sredine; odnosi vsake izmed treh strank (KD, PSI in PSDI) do naše manjšine in tretjič stvarni način za delo v upravnih odborih.

Odborniški sedeži v Gorici naj bi se pa razdelili tako, da dobi Krščanska demokracija župana in štiri odbornike, socialni demokrati dva, socialisti enega, zadnji, odborniški namestnik, pa naj bi bil prihranjen za SDZ. V tem slučaju zahtevajo socialisti podpredsedstvo v pokrajinskem odboru in župana v Gradiški. PSDI pa še vedno vztraja na treh sedežih v goriškem mestnem odboru in pri preosnovi odbora v Gradežu.

Vse tri stranke so se sporazumele, da mora priti danes do končne odločitve.

STROKOVNI IZOBRAZEVALNI TEČAJ

Ustanova za strokovno izobrazbo INIASA v Gorici, ul. Virgilio št. 4, bo odprla z odobrenjem ministrstva za delo in socialno skrb poseben tečaj za izdelovanje avtomobilskih ohišij (karoserije) in za električarje. Tečaj, ki se bo začel v oktobru, je brezplačen. Učenci bodo dobili tudi zvezke in učbenike ter povračilo prevoznih stroškov. V dnevni tečaj se morejo vpisati učenci, ki so končali po zakonu predpisano osnovno šolo in brezposelni do 45. leta starosti. Večerni tečaji so pa prihranjeni za zaposlene vajence in delavce.

Učenci bodo ob koncu pouka delali izpite in prejeli pravno priznana spričevala. Pojasnila daje zgoraj omenjeni urad vsak dan od 9. do 13. in od 16. do 19. ure.

POSLOPJE DRŽAVNEGA ARHIVA

V ulici Ospitale, zadaj za slovenskim Alojzijeviščem, so končno le začeli z zida-

vo velikega poslopja za državni arhiv. Pravzaprav bosta stali tam dve moderni stavbi. Prva s pročeljem dolgim 23 metrov in s širino 14 metrov, druga, tej prizidana, bo višja in bo dolga 31 metrov ter 17 metrov široka. Obe stavbi gradi podjetje Romani iz Tržiča. Proračunski stroški znašajo 120 milijonov. V arhivskih dvoranah bodo postavljene jeklene police v skupni dolžini 12 kilometrov.

Zanimivo je, da so našli delavci pri podiranju starin stavb na gradbišču še nerazstreljene bombe. Podobni nevarni slučajji se v Gorici kar po vrsti ponavljajo pri zidanju novih stavb.

Peč:

MALA PROSNJA

Že večkrat smo omenili, kako je potreben poštni nabiralnik v naši vasi. Saj se kar čudno sliši, da dandanes taka vas kot je Peč nima niti poštne nabiralnika in je zato treba nositi pisma drugam z nepotrebno izgubo časa. Upamo, da bo občinski odbor, kakor je že bilo obljubljeno, ugodil tej skromni prošnji. Saj je potrebno le malo dobre volje, pa se zadevica uredi.

Isto velja tudi za desko z napisom, ki bi kazala tujcem smer proti Peči. Ta in oni tujec bi rad stopil na razgledno točko k cerkvi, pa ne ve poti do tja.

V ponedeljek smo spremili k večnemu počitku 75 letno sosedo Petrovčič, po domače »Pepco«, poročeno Malič. Rajnka je bila delavna ženska, ki je vzgojila v pravem domačem duhu številno družino. Mož ji je umrl pred dvema letoma. Živih je še šest otrok. Sinovi so dali svoj delež v zadnji vojni in so se tudi pozneje udejstvovali v javnem življenju. Družini izražajo sosedje svoje sožalje ter želijo rajni materi obilno plačilo na onem svetu.

Gabrije:

POGREB

Prejšnjo soboto smo pokopali na Gabrijem pokopališču vaščana Florenina Jožefa, znanega gostilničarja »pri Tomažu«. Umrl je še v krepkih letih, komaj 56 let star. Predčasom je bil operiran na pljučih, a je zdaj kljub skrbni negi podlegel bolezni v civilni bolnišnici v Gorici.

Pokojnik je bil delaven mož in si je s trudom uredil ugledno gostišče v Gabrijah. Zapuščal je ženo in dve poročeni hčerki, katerim izražajo sosedje svoje sožalje.

SOLSKA OBVESTILA

Ravnateljstvo Nižje srednje šole v Gorici sporoča, da traja vpisovanje v 2. in 3. razred nepreklicno do 25. septembra.

Obenem sporoča, da se bodo začeli popravni izpiti dne 1. septembra ob 8.30 po vrstnem redu, kakor je določen na šolski razglasni deski.

—0—

Didaktični ravnateljstvi Gorica-Doberdob za osnove šole s slovenskim učnim jezikom obveščata, da se bodo začeli popravni izpiti v sredo dne 1. septembra čez 5. razred in v petek 3. septembra pa čez 2. razred.

Iz Goriške

OBCINSKE ZADEVE

Novoizvoljeni občinski odbor v Steverjanu je že krepko zastavil svoje delo. Kot je že znano, se je odbor na prvi seji sestavil tako, da sedijo v njem poleg župana Klaujščeka še Ciril Trpin kot kodžupan, Adrijan Koršič kot odbornik, namestnika sta pa Skok Armand in Hlede Alojz.

Na zadnji seji občinskega sveta so razpravljali o najetju posojila za kritje proračunskega primanjkljaja 1964. Za sedaj gre te še za štiri milijone in ne za 12, kot so nekateri govorili. Na seji so potrdili tudi sklep za nakup opreme, ki je potrebna za otroški vrtec. Stroški so predvideni na nekaj več kot 800 tisoč lir. Nadaljna točka dnevnega reda je bila imenovanje članov občinskih komisij za davčne prizive, za podporno ustanovo, za izdajo trgovskih dovoljnic. Določitev članov v volivno komisijo ni še bila na dnevnem redu.

Občinski svet je tudi potrdil sklep, da se podeli bivšemu županu Podveršiču spominska kolajna. Izročili mu jo bodo na prihodnji seji.

Vprašanje o asfaltiranju cest še ni rešeno, ker je še nedoločeno v koliko bo pri teh delih zainteresirana dežela in koliko bo ona prispevala.

Rupa:

UREDIMO SVOJO VAS!

V zadnjem času se precej govori o asfaltiranju cest v naši občini. Ta zadeva se tiče seveda tudi Rupencev. Prebivavci z Vrha bodo menda kmalu hodili po asfaltirani poti z Vrha v Dol. Nikakor jim ne zavidamo, še pohvaliti jih moramo, da se znajo potegniti za svoje potrebe. Vendar imamo tudi v Rupi iste težave, s to razliko, da se za nas občinski možje premalo brigajo.

Vemo, da je sovodenjska občina precej zadolžena, toda moral bi se dobiti še tisti milijonček, ki je potreben za asfaltiranje ceste od pečanskega pokopališča mimo rupenskega do glavne ceste.

Po našem mnenju je ta cesta prav tako važna kot druge. Tudi tukaj ne zadošča več samo navaden gramoz za popravila, spričo vedno bolj naraščajočega prometa. Potrebno pa je še omeniti, da hodijo po tej cesti tudi otroci s Peči v otroški vrtec in v osnovno šolo v Rupi. Zaradi širokih lukenj na cesti prihajajo v deževnem vremenu z mokrimi nogami k pouku.

Glede asfaltiranja ceste skozi Rupo od gostilne »pri Ožbotu« skozi vas do daljnega konca in do cerkve smo z načrtom zadovoljni Pripomniti pa moramo, da bi se morala tudi kanalizacija bolj temeljito urediti. Kanali so sedaj vedno zasuti s kakimi odpadki ali s peskom. Preveliko časti tudi ne delajo vasi kmečka gnojišča, zlasti ne tisto pred vaško cerkvijo. Potrebno je, da se tudi to uredi, seveda z upoštevanjem lastnikovih želj. Enako bi se morali pobrigati tudi drugi vaščani, da si uredijo pokrita gnojišča. Za sodobno ureditev stanovanj mnogi že skrbijo, kako je okoli hiše pa temu ali drugemu še ni dovolj mar. Ureditve gnojišč ni potrebna samo za dober vtis na tujce, ki prihajajo v vas, marveč tudi zaradi splošne higijene.

Če se bo vsak vaščan le nekoliko pobrigal, bo tudi naša vas urejena in lepa.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Zadnja številka „Mladike“

Na uvodnem mestu julijske številke »Mladike« najdemo članek o slovenskih taborih, v zvezi z letošnjim slovenskim taborom na Repentabru. Kot prijetno presenečenje sledijo štiri pesmi dveh mladih tržaških pesnic. To sta Marinka Pertot in Ziva Gruden. Marinka Pertot je objavila pesmi »Teža« in »Spomini«, Ziva Gruden pa pesmi »Zelje« in »Trenutek«. Vzporedna objava pesmi obeh pesnic mika bralca k primerjavi. Takoj lahko opazi, da je Marinka Pertot še vedno predvsem pod vplivom mladostnega svetobolja, nagnjena nekako nad spomine in zapredena v rahlo melanholijo, z idiličnim doživljanjem pokrajine, medtem ko je poezija Zive Gruden bolj razglablajočega in skoraj pesimističnega značaja. Vendar je med njima določena sorodnost, zlasti še oblikovno. Aleksej Markuža je pripeljal za to številko pesem »Tri vprašanja«.

Zora Saksida nadaljuje svojo povest »Tujci povsod«. V tem nadaljevanju opisuje romanje na Sveto goro. Opis je zanimiv in se odlikuje tudi po izvirnosti in živahnosti sloga. Zdi se nam, da je to eden izmed najboljših odlomkov v pripovedništvu Zore Saksida.

Maks Sah nadaljuje svojo zgodovinsko razpravo o slovenskem šolstvu na Tržaškem, Janez Belej pa svojo reportažo z misijonskega potovanja v Basutolandu. V tej številki »Mladike« najdemo natisnjeno tudi radijsko reportažo Saše Martelanca o dijaški radijski uprizoritvi Manzonijevih »Zaročencev«. Opremljena je s fotografijami.

V raznih rubrikah je objavljenega precej zanimivega dokumentarnega in aktualnega gradiva, tako

na primer v »Pismih nam in vam«, »Kaj pravite vi?«, »Po naši deželi«, »Naši razgledi«, »Knjige«, »Kronika« in razne druge. V rubriki Kronika je objavljen prevod pisma, ki ga je nekdo poslal italijanskemu dnevniku »GIORNO« v zvezi s kongresom PEN-klubov na Bledu in v katerem opozarja na krivico, da na kongres ni bil povabljen pisatelj Edvard Kocbek. Objavljeno je tudi poročilo o treh brzojavkah skupine slovenskih pisateljev v zamejstvu nekaterim uglednim udeležencem kongresa PEN-klubov, da bi posredovali za zaprtega pisatelja Jožeta Pučnika.

V rubriki »Književnost« je objavljen natečaj radia Trst A za izvirne novele v slovenskem jeziku. V rubriki »Politika« pa intervju z novim pokrajinskim svetovalcem Slovenske Skupnosti Sašo Rudolfom. V rubriki »Knjige« najdemo poročila o novih knjigah Karla Mauserja, Metoda Turnška in še o nekaterih drugih slovenskih publikacijah, tako na primer o najnovejši številki revije Meddobje, ki izhaja v Buenos Airesu.

Naslovno stran te številke Mladike krasi lepa fotografija Repentabra, pa tudi v notranjosti revije najdemo številne fotografske reprodukcije.

Kulturne novice

Pri popraviljanju neke kmetije v Volčah pri Tolminu so odkrili lepo fresko, ki prikazuje prizor iz vaškega življenja. Slovenski umetnostni zgodovinarji so mnenja, da izvira iz časa okrog leta 1750, in skušajo zdaj ugotoviti, kdo jo je naslikal. Zdi se, da je slikar pripadal furlanski slikarski šoli.

V Sieni bodo priredili od 18. do 21. novembra prvi tamkajšnji mednarodni festival folklornih filmov.

Strokovnjaki instituta za restavriranje umetniških del v Rimu restavrirajo zdaj v Pordenonu nekaj Tiepolovih slik v pordenonski stolnici.

28-letna Marijana Terplan, prva plesalka romunske državne Opere v Bukarešti, je zaprosila v Benetkah za politično zavetišče. Plesalka je prišla v Italijo z romunskim operetnim ansambлом, ki je gostoval v Trstu.

V prodajo je prišla knjiga »La flora del Carso« (Kraško rastlinstvo), ki jo je napisal profesor Renato Mezzena, izdala pa jo je založba Lint v Trstu.

V Trstu je umrl prof. Enrico Rosamani, avtor besednjaka »Il vocabolario giuliano« (Julijski slovar).

Mojstri sodobne literature

Samuel Beckett (roj. 1906)

V naših informativnih zarisih lahko ves čas opazujemo, kako se moderna literatura rešuje starih spon, kako ves čas prehaja v območja, ki so bila prejšnjim fazam umetnosti več ali manj neznana. Ena takih umetniških novosti je n. pr. odmik od klasičistično-klasičnega pojmovanja estetike: zato danes ni čudno, da se je lirika postavila na nove osnove, da v njej namesto nekdanjih ustaljenih mer, rim in drugih pravil prevladuje svobodni ritem, medtem ko tudi vsebinsko prevzema nove dimenzije (razosebljenje, estetika grdega, groteska itd.). V prozi so pri vseh resnično sodobnih umetniških prevladale komponente, ki jih proza pred sto leti še ni poznala (notranji monolog, asociativnost — podobno kot v liriki —, figure brez globin, neresnični jaz itd.). Podobno pot je prehodila sodobna drama, katere klasičistična pravila so že z Ibsenom, Čehovom, Strindbergom, Maeterlinckom in Hauptmannom prišla v občutno krizo. Ni čudno, da se je zaradi razkroja starih naziranj tudi v drami razvilo področje širokega eksperimentiranja (ekspresionistična jaz-dramatika, Brechtov iz ekspresionizma izhajajoči epski teater, Brucknerjeva takoimenovana montaža, Pirandellovo postavljanje drame na glavo — igra o nemožnosti drame —, O'Neilov notranji monolog, Wilderjeva igra o času, Millerjeve groteskne meditacije in montaže v njegovi zgodnji, resnično veliki dramatikah itd.). Posebne eksistenčne probleme sveta so skušale razrešiti Sartrove drame o človekovi eksistenčni ukljenjenosti. Globinske probleme sodobnega sveta pa je s svojimi absurdnimi igrami odkril v francoščini pisatelj Irec Samuel Beckett.

Njegova drama »Čakanje na Godota« (1952) je velika poetično-filozofska vizija o brezupnosti sodobne človekove eksistence. Četudi bi se morda kdo z Beckettovimi nazori ne strinjal, pa prav Beckettu ni mogoče odrekati naravnost genialne umetniške potence. Kot je Goethe s Faustom postavil trden in zadnji spomenik klasične, urejene Evrope, tako pomeni Beckettovo »Čakanje na Godota« predstavitev osnovnih problemov sodobnega tehnokratsko-birokratskega, vedno manj človeškega in moralnega sveta. Svet brezupnega čakanja, razčlovečenega nesmiselnega prasketanja misli, senilnega potenja možganov, svet bestialnih ukazovalcev in zaradi groteskne izmaljenosti in slepote že ne —tragičnih hlapcev, svet še vedno obstajajočega upanja, še vedno pričakujočega čudežnega odrešenja sredi grozečega popolnega uničenja, to je podoba, katero nam je Beckett narisal. Vendar bi bila ta podoba nepopolna, ko se za njo ne bi skrivala neka širša problematika, neka izredno plastično in globinsko podana metafizična grotesknost vseh čsov in oseb. Beckettovo »Čakanje na Godota« raste v popolnoma nove dimenzije, ne da se ga razloži tako ali tako, temveč je mogoče odkrivati le široko razsežnost vedno novih pomenov, ki se rode na vsakem vogalu tega dela. Tudi osta-

la Beckettova dela (n. pr. Konec igre, 1957) se izmikajo dokončnim analizam. Sploh se zdi, tako kot pravilno ugotavlja v Naših razgledih Niko Grafenauer, da resnične literature ne bo več mogoče zaobjemati v kritiki, temveč z globinsko interpretacijo. Vse, kar je slabo, nedonošeno, kilavo, pravzaprav sploh ne more dočakati resnične interpretacije, ker je brez globlje vsebine. Zato se bo selekcija izvrševala le ali z interpretacijo resnične umetnine ali pa z zasluženim molkom (Tako bo tudi slovenski kritik odrešen večinoma kar mučeniškega posla).

Beckett pa ni le pomemben dramatik, temveč je tudi lirik in prozaist. Njegovi romani, še v angleščini napisani Murphy (London 1938) in med 1951 in 1953 publicirani Molloy, Malone meurt (Malone umre) in L'Innommable (Brez imena), zrcalijo pravzaprav obe zgoraj omenjeni Beckettovi značilnosti: pripovedništvo in liričnost. Beckettovo delo tudi tu predstavlja skrajno točko, do katere je svetovna literatura ta trenutek sploh mogla prispeti. Vse katastrofe sveta, kot ugotavlja v knjigi o sodobnem francoskem romanu Gerda Zeltner-Neukomm, vse katastrofe sveta in človeka, ki jih je nudil naš čas v umetnosti in resnici, najdemo pri Beckettu svojo zadnjo in najvarčnejšo stilizacijo. Beckettov opus je res »fin de parties«. Pri Beckettu se konča svet, ki se začne tam, kjer se vse igre končajo. Beckettovo delo so različne postaje naše svetovne agonije, so kruto jecljanje človeka, ki postaja mehanizem, igrača, ne — človek.

Naše skope informativne zapise smo namenoma zaključili z Beckettom. Sicer bi se mogli pomuditi še pri umetnikih kot sta Camus (romana Tujec in Kuga) ali pri Sartru (roman Gnuš, sedaj tudi v slovenskem prevodu). Vendar se nam zdi, da sta se ta dva avtorja poslužila literarne oblike predvsem za razlago svojih filozofskih nazorov. Njuno delo n'kjer ne dosega umetniških dimenzij, umetniškega vizionarstva, učinkovite lirične grotesknosti, kot jo je razvil Beckett. Ta je (delno mu sledi iz folklorizma rastoči Črnogorec Bulatović) s svojim delom predstavil vso problematičnost, vso nenaravnost in absurdno odtujenost današnjega sveta, dal pa ji je tudi metafizičnih dimenzij. Danes ni mogoče reči, kako bo sodobna literatura premostila dileme, do katerih nas je privedel Beckett. Danes sta pravzaprav le še dve shakespearovski možnosti: biti — ne biti. Zmeren pesimizem je povsem na mestu. Premostitev krize pa bo mogla zrasti le iz še globlje analize situacije, ki jo je podal Beckett, in še z večjo umetniško potenco, kar pa je že zopet problematična zahteva. Vsekakor pa se bo umetnost, kolikor ne bo zaobjela Beckettovega sveta, ki predstavlja tipičnost naše dobe, in kolikor ga ne bo istočasno prerasla v učinkoviti umetniški viziji, izneverila interpretaciji, ker ne bo sodobna literatura. Izraz sodobna bi še podčrtal, ker se na Slovenskem tu in tam pojavljajo teze, ki nimajo s sodobnostjo prav ničesar skupnega.

Nastop „Tamburice“

Ameriška mladinska skupina »Pittsburg Tamburians«, ki se je predstavila pred nedavnim v popolnoma zasedeni dvorani Kulturnega doma, je nudila poslušavcem prijetno presenečenje. Obširen in pester spored je obsegal glasbene, pevске in plesne točke. Člani skupine, ki so po večini dijaki in dijakinje srednjih šol, se v svojem prostem času posvečajo glasbenemu udejstvanju. Spored sam na sebi priča, da se ti mladi, simpatični ljudje resno posvečajo gojitvi glasbene in plesne umetnosti, odnosno folklorni snovi, ki jih veže na rodno zemljo, kakor še posebno na prvotno domovino njihovih, v Ameriko izseljenih očetov in dedov. Doživeli smo večer, poln pravega užitka.

Predvsem je omembe vredna vzorna muzikalna disciplina in čudovita zlitost skupne igre, ki se je pokazala že ob izvajanju uvodne predigre. Vodi jih enotnost muzikalnega pojmovanja, ki jih veže v trdnem spoju, da lahko tudi brez dirigenta dosežejo sijajne učinke, posebno v uporabi najfinejših dinamičnih odtenkov v pianissimih, s katerimi pričarajo poslušalcu čudovit vtis.

Spored se je razpletal v svojih spremembah z neverjetno uglajenostjo in točnostjo, ko so nastopale posamezne manjše in večje pevске in plesne skupine ob glasbeni spremljavi, zdaj dueta, zdaj kvarteta ali posameznih solistov. Vse je teklo gladko in brezhibno.

Prvi del sporeda je obsegal pesmi in plese jugoslovanskih narodov. Koreografinja in režiserka Violet Ruparčič — pevka in dirigentinja — si zasluži vse priznanje. Drugi del sporeda pa nam je nudil nekaj iz ameriške folklore. V tem delu smo občudovali zlasti prelepo zborni petje izvajavcev, ki so s precizno ubranostjo prepevali med plesnim izvajanjem pesmi. Posebno pozornost je vzbujala sopranistka Dolores Ivancich s svojim krasnim, že šolanim glasom, in zapustila v poslušalcih nepozaben vtis. Tudi mala pevka Judith Malevska si zasluži posebno priznanje za svojo pevsko vlogo.

Dirigent John Gregurich ni samo odličen vodja tamburaškega zbora, marveč tudi izvrsten virtuoz na tamburici.

Razume se, da so vsi nastopajoči želi toplja priznanja pričujočih in ob koncu sporeda še posebno navdušeno ploskanje v pozdrav.

K. S.

Izšla je druga knjiga prvega makedonskega slovarja, ki obsega okrog 18.000 besed. V prodajo jo bodo dali ob koncu tega meseca. Kot poročajo, je pripravljena za tisk že tudi tretja, zadnja knjiga tega besednjaka. Izšla bo verjetno proti koncu leta, če se ne bo kaj zataknilo.

GOSPODARSTVO

Dobra pšenična letina

Letošnja pšenična letina je v Italiji znatno boljše kot lanska. Prebitek znaša okoli 15 milij. stotov, celotni pridelek pa bo dosegal najbrž skoraj rekordno številko 97 milijonov stotov. Od teh je 20 milij. stotov trde pšenice, katere moka služi za izdelavo testenin, a je v ta namen ne bo dovolj in je bo potrebno nekaj uvoziti. Najprimernejša inozemska pšenica za testenine je sorta Manitoba iz enako imenovane pokrajine v Kanadi. — Od pridelka mehke pšenice bo najbrž ostalo kakih 5 milij. stotov in nič več, ker so bile pred žetvijo zaloge skoraj prazne.

Večji pridelek je bil dosežen zaradi izredno visokih hektarskih donosov v Markah (Anconi), kjer hektarski donosi 45/50 stotov niso bili nobena redkost. Pa tudi Južna Italija se je dobro odrezala. — (Tudi v Jugoslaviji je pridelek pšenice prav dober, a mnogo škode je napravila povodenj.)

Kakšne izgleda imajo pšenicorejci za pridelek? Lahko špekulirajo na višjo ceno v teku leta. Te pa ni pričakovati v višji meri kot rednih mesečnih 50 lir za vsak stot, ki je bil državi sicer prodan, a je še vedno v skednju pridelovalca. — Lahko se proda pšenica mlinom, lahko pa tudi v državna skladišča po že določenih cenah med 6.200 do 6.700 lir za stot. — Končno se pšeni-

ca lahko izroči tudi v zadržana skladišča v komisijsko zalogo; skladišča takoj plačajo na račun najnižjo od države določeno ceno (6.200 lir za stot), po prodaji vsega pa se napravi obračun. Znatnega doplačila pa ni pričakovati, ker so nihanju cen postavljene ozke meje.

POMANJKANJE GOZDARSKIH INŽENIRJEV

Medtem ko je trenutno v Italiji preveč kmetijskih inženirjev in tudi preveč veterinarjev — čeprav je obisk veterinarskih visokih šol zelo majhen — pa manjka inženirjev za gozdarstvo. Premalo visokošolcev se posveti tej stroki, čeprav je tako zdrava, zanimiva in kratkočasna. Seveda kakšen postranski zaslužek v njej je redek.

Vendar je poklic gozdarskega inženirja lep in zanimiv ter ga je priporočati naši študirani mladini.

ZAKON 6. APRILA 1965 ST. 739

To je zakon, ki predpisuje način, kako priti do povračila škode, oziroma do državne podpore v primeru povodnje, toče in drugih prirodnih nesreč. — Vlada je namreč v to svrhu določila znesek 11 milijard in 400 milijonov lir. — Kmetijske organizacije zahtevajo, da se poenostavi postopek, kako priti do take podpore, in baje bodo te nove smernice v kratkem izdane. — Kdor hoče v posameznih primerih kaj zvedeti, naj se obrne na pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo (Ispettorato provin. dell'Agricoltura).

NAJBOLJ RAZŠIRJENE SORTE BRESKEV V ITALIJI

O najbolj razširjenih sortah breskev smo poročali že lansko leto, a od tedaj so se izvršile nekatere spremembe, kar je tudi naravno: včasih se priljubljenost neke sorte poveča, potem pa začne spet padati in le redka taka sorta se spet uveljavi.

V glavnem kaže tendenca sorte Hale J. H. navzdol: Že nekaj let se njena priljubljenost manjša in tudi v zadnjem letu se je odstotek njenega deleža znižal za 1,3%. Medtem ko je predstavljala sorta Hale lani 13,2% vseh breskev, se je ta odstotni delež do letos skrčil na 11,9%. Vendar je sorta Hale še vedno najbolj razširjena, saj predstavlja naslednja najbolj razširjena (Amsden) komaj 5,9% vseh breskovinih nasadov. Tudi sorta Amsden izgublja ljubitelje in enako tri naslednje, ki so lani zasledle po važnosti 3., 4. in 5. mesto (Sant'Anna Balducci, Majski cvet in Charles Ingouf). Za celih 26,8% pa se je pomnožila naslednja sorta Dixired, ki je bila lani na 6. mestu. Nekaj je pridobila sorta Elberta, znatno več pa sorta Redhaven, ki se je okrepila za nad 30%. — Vsaka navedenih sort daje letno nad 1/2 milijona stotov pridelka.

Od sort z manjšim pridelkom, a vedno približno 300.000 stotov vsaka, so najbolj pridobile sorte Cardinal, Piangipane in Southlan, od manj važnih pa sorta Springtime, ki predstavlja sploh najvišji prirastek, in sicer 58,3%. Tej sledi sorta Dixigem s 54,2% prirastka. — V nasprotno smer gredo pred leti zelo čislane sorte Early Elberta (skrčenje za 26%) in Wad- del 14%.

MANJ DOMAČE ŽIVINSKE KRME

V l. 1938, katero smatramo za zadnje redno predvojno leto, je živina v Italiji požrla vso krmo, katero je bilo mogoče pridelati na posestvih, in še okrog 20 milijonov stotov žitne krme. Danes je količina dodatne žitne krme narastla na približno 65 milijonov stotov. Potrošnja sestavljenih močnih krmil je znašala l. 1938 okoli 1,4 milijonov stotov, danes pa 15 milijonov. Narobe je z otrobi: l. 1938 je znašala poraba okoli 18 milijonov stotov, danes pa znaša komaj 11,5 milijonov stotov in kljub temu ni na trgu dovolj otrobov. Izgleda, da je odvisno to od pšeničnih sort in da dajo moderne sorte mnogo manj otrobov. — V italijanski živinoreji predstavlja danes strošek za sestavljena krmila 32,6% vseh stroškov, l. 1938 pa je predstavljal 24%. — Od predvojne dobe se je znižala količina doma pridelane krme, ker so se takrat pokosile vse površine, dočim ostanejo sedaj nepokošene skoraj vse količkej nerodne travnate površine.

SAJENJE BRESKEV S PODTAKNJENCI

V Kaliforniji delajo na široko poskuse za razmnoževanje breskev s podtaknjenci. V zadnjem času so začeli delati enake poskuse v Evropi, kot so poročali na zadnjem kongresu breskvarjev v Veroni, kjer se je zbral iz celega sveta cvet strokovnjakov in znanstvenikov za breskarstvo.

S sajenjem breskvinih podtaknjencev izločimo uporabo podlag, na katere se cepi žlahtnič. Tako nimamo več skrbi, da najdemo za vsako sorto breskev najprimernejšo podlago ali najbolj priporočljivi klon te podlage. S tem bo prihranjenega ogromnega dela, saj so samo v Kaliforniji v zadnjih 20 letih preizkušali 629 sort, od katerih so jih izločili nad 500. — Za sajenje breskvinih podtaknjencev bo najbrž potreben kakšen poseben hormon. — Poskusi še niso zaključeni.

Sadna letina v Italiji po neurju

Neurje, zlasti toča z vetrom, je napravilo v Italiji znatno škodo, posebno v severni Italiji, a bolj na vzhodu, n.pr. v Piemontu. Najhujše je razsajalo neurje v okolici Verone in v južni goriški Furlaniji, kjer ni na mnogih trtah in drevesih ostal niti en list ali plod.

Par dni po neurju so ocenili vso povzročeno škodo na 45 milijard, zaradi zmanjšanja letine breskev za 2,5 milijona stotov, letine hrušk za kak milijon stotov, jabolk pa za preko 3 milijone stotov. Škoda pa je še znatno večja, kot so po takrat ocenili, ker se je marsikje pokazala šele pozneje. Šele sedaj se namreč vidi, da segnijo vse breskve ki so bile načete od zrna toče.

Kljub vsemu temu pa bo v Italiji bogata sadna letina. Lani je znašal pridelek jabolk skoraj 24 milijonov stotov, letošnjega pa cenijo na preko 20, da celo na 22 milijonov Isto velja tudi za breskve. Lanski pridelek stotov. Začeli so namreč roditi novi nasadi. je presešel 13 milijonov stotov, letošnjega so cenili na preko 14 milijonov stotov, a ga je neurje zmanjšalo, enako kot pridelek jabolk.

Italijanski pridelek jabolk, hrušk in breskev je zelo velik in še večji bo, ker je mnogo mladih nasadov, ki še niso rodili. Računajo, da bo v kratkem tudi letni pridelek

hrušk presešel 10 milijonov stotov. Naraščajo pa težave v prodaji. Treznejši ljudje v Italiji odsvetujejo nadaljnje nove nasade, dokler se ne najdejo novi trgi. Zato pa Italija danes že išče nove trge za svoje sadje in skuša iz nekaterih inozemskih trgov izpodrinuti vsakršno konkurenco, predvsem pa balkanske države: Jugoslavijo, Rumunijo, Bolgarijo in Grčijo, ki pa vse skupaj nimajo toliko sadnih pridelkov kot Italija sama.

Kdor hoče videti v resnici kaj lepega, zanimivega in poučnega glede italijanskega sadja, naj si ogleda razstavo v Ferrari od 3. do 16. oktobra t. l.

NA JUGU SE VRACAJO K ZEMLJI, NA SEVERU JO ZAPUSCAJO

Zanimivo podobo nudi v Italiji notranje preseljevanje. Zemljo zapuščajo v Piemontu, Lombardiji, Benečijah, Emiliji in Markah. Zapuščajo jo oboji, samostojni in odvisni kmetovalci. V Toskani in Umbriji (Srednja Italija) se vračajo k zemlji samo samostojni obdelovalci, v Abrucih in v Molisu tudi odvisni, v Campagni, Apuliji, Basilikati in v Kalabriji pa se vračajo k njej oboji. Zadnje leto se je število zaposlenih v kmetijstvu zvišalo na jugu za 6 odst., na severu se je pa znižalo, kot poroča Osrednji statistični urad.

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

Po italijanskem zakonu ne vodi matic o rojstvih, porokah in smrti Cerkev, temveč posvetno oblastvo. Italijanska postava pravi, da je za to poklican župan. S 1. januar-

170. letnica Dr. E. BESEDNJAK

jem 1924 stopi v veljavo italijanski zakon tudi pri nas in s tem dnevem prenehajo vse dosedanje pravice župnih uradov.

Kar je bil doslej župnik, postane sedaj župan, ki je od države določen uradnik civilne matice.

Pred županom se delajo vse izjave in pišejo vse listine ob rojstvu, poroki in smrti, in sicer v prisotnosti dveh prič, ki morata imeti vsaj 21 let in bivati v dotični občini. Priči sta lahko tudi ženskega spola.

Vsaka listina o rojstvu, poroki ali smrti, ki izide iz rok župana, mora vsebovati trije: 1. ime, priimek in lastnost uradnika, ki listino izda, to se pravi župana ali njegovega namestnika; 2. Na listini mora biti zapisano tudi ime, priimek, starost, poklic in stanovanje prič; 3. Na listini mora biti zapisano leto, dan, ura, občina in hiša, kjer in ko se je listina izstavila.

KAJ NAREDIŠ OB ROJSTVIH

V roku 5 dni po rojstvu je treba prinesiti novorojenčka k županu, ki vpíše vse podatke v posebno knjigo, v tako zvano matico rojstev. Le zaradi resnih vzrokov (n. pr. zaradi bolezni) sme ostati otrok doma. Izjavo o rojstvu mora podati oče ali mati ali pa njun pooblaščenec.

Ako ni ne matere ne očeta ne njenega pooblaščenca, je dolžan podati izjavo zdravnik ali babica ali katera druga oseba, ki je bila navzoča pri rojstvu.

Izjava o rojstvu mora vsebovati dvoje: 1. dan, uro, hišo in občino rojstva ter ime, priimek in spol novorojenčka. Ako ne pove nihče imena, da župan otroku ime in ga tako nekako kroti. 2. Pri zakonskih otrocih mora biti vpisano ime, priimek, opravilo in stanovanje staršev.

KAJ JE STORITI V SLUČAJU SMRTI

Smrt je treba naznaniti pri županstvu, in sicer sta za to potrebni dve priči.

Objaviti se mora dan, ura in kraj smrti, nadalje ime, priimek, starost, poklic in bivališče pokojnika, nato ime in priimek še živega soproga ter ime, priimek, poklic in bivališče prič.

NECERKVENA POROKA

Italijanska država ni priznavala tedaj cerkvenega zakona za veljavnega. Ako fant in dekle skleneta zakon pred katoliškim duhovnikom, kakor zahteva krščanska vera, je ta zakonska zveza v očeh države **neveljavna**, kajti po postavi se mora skleniti zakon pred posvetnim oblastvom.

OKLICI

Za oklice mora skrbeti županstvo občine, v kateri imata bivališče zaročenca. Oklici se nabijajo na vrata občinskega urada in ostanejo tam dva tedna in tri dni.

Zakon se sklene šele četrty dan po izvršenih oklicih. Ako hočeta biti zaročenca pripuščena k zakonu, morata predložiti županstvu iste listine kakor doslej pri nas **duhovniku**.

SKLEPANJE POROKE

Ko je vse to izvršeno, se sklene poroka v **občinskem uradu** pred županom, ki nosi za to priložnost opasano zastavo.

Ako je eden izmed zaročencev bolan ali drugače zadržan, gre lahko župan s tajnikom na dom, kjer se sklene poroka v navzočnosti 4 prič.

Župan proglašuje v imenu **postave**, da je zakonska zveza sklenjena.

NAŠE STALIŠČE

Po nauku krščanske vere je zakon sv. zakrament in ne navadna pogodba. Edino katoliška Cerkev ima pravico in oblast deliti sv. zakramente in zato je edino poklicana sklepati zakone.

Kdor ne sklene zakona pred duhovnikom po nauku Cerkve sploh ni poročen, naj država reče, kar hoče. On živi v priležnosti, otroci, ki se rodijo iz take zveze, so nezakonski.

To je nauk krščanstva in zato naj se naše ljudstvo drži nastopnih načel:

1. Poroka med našimi ljudmi se mora vršiti v Cerkvi pred duhovnikom.

2. Pogodba pred posvetnim oblastvom ne sklene med kristjani nobene zakonske zveze in je pred Bogom brez veljave.

3. Kljub temu naj pa gredo naši zaročenci po izvršeni poroki v cerkvi tudi na županstvo in **izvrše vse**, kar zahteva postava, da bo njih zakon tudi od države priznan.

(Dalje)

Slučaj je naneseh, da je opeljala ulica, v katero je zavil, do rue Druot in da je od tam usmeril svoje korake v rue des Martyrs. Tam pa mu je spet slučaj pomagal bolje od vsakršnega sklepanja. Ko je korakal od tam proti enemu od zunanjih boulevardov, je zagledal dva moža, ki sta sedela na klopi in se živahno pogovarjala. Eden izmed njiju je bil lep temnolas mladenič, oblečen kot laik, a z vsemi značilnostmi duhovnika. Drugi pa je točno odgovarjal podobi, ki mu jo je opisal gledališki blagajnik. Francis je začutil, kako mu je začelo srce močno tolči od razburjenja. Bil je na tem, da zasliši glas svojega očeta!

Napravih je širok krog in se potihem spet približal ter sedel na drugo stran dvojne klopi, za hrbtom obeh mož. ki sta bila preveč zatopljena v svoj razgovor, da bi ga mogla opaziti. Vlekel je na ušesa in ugotovil, kot je tudi pričakoval, da sta razpravljala po angleško.

»Vaši sumi me začenjajo jeziti, Rolles,« je dejal stari. »Zagotavljam vam, da si prizadevam, kolikor morem, toda človek ne more opravljati sto stvari hkrati. Ali vas nisem morda jaz rešil iz zadrege, vas, tujca, in to iz čiste dobrohotnosti? In ne živite zdaj morda na račun moje velikodušnosti?«

»Na račun vaših predujmov,« je popravil Rolles.

»Pa recimo predujmi, če vam je tako bolj prav, in interes namesto dobrohotnosti,« je odvrnil diktator. »Ne bom se prepiral o besedah. Kupčija je kupčija, in vaša kupčija — dovolite, da vam to povem — je nekoliko pičila za te čase. Torej mi zapajte in me pustite na miru, ali pa si najдите kakega drugega družabnika. Toda za božjo voljo nehajte že s svojimi jeremijadami!«

»Naučil sem se spoznavati svet,« je odgovoril oni drugi, »in zdaj razumem, da imate tisoč razlogov, da prevarate mojo dobro vero, nobenega razloga pa nimate, da bi bili pošteni do mene. Tudi jaz se ne mislim pripraviti o besedah. Vi hočete diamant zase, to je tisto, in to sam dobro veste. Tega ne upate zanikati. Enkrat ste že ponaredili moj podpis in prišli brskati v mojo sobo, ko me ni bilo doma. Oh, razumem, kaj je vzrok vašega zavlačevanja: pripravljate mi kakšno past, glede na to, da ste slovit lovec na diamante, in zlepa ali zgrda se hočete polastiti mo-

■ 28 ■

MAHARADŽOV DIAMANT

R. L. STEVENSON

Zgodba o hiši z zelenimi polkni

jega diamanta. Toda tega stanja mora biti konec. Samo še eno mi zagodite, pa vam bom tudi jaz pripravil kako neprijetno presenečenje.«

»Dajte no, pustite grožnje« je rekel Vandeleur. »Moj brat je tu v Parizu, policija je budna in če me boste vi še dalje nadlegovali s svojim mijavkanjem, vam bom tudi jaz pripravil majhno presenečenje, mr. Rolles. Toda to presenečenje bo dokončno. Ste razumeli? Ali pa hočete, da vam zapojem to po hebrejsko? Vse mora imeti svoj konec in zagotavljam vam, da bo v kratkem konec tudi mojega potrpljenja. Se razumeva? V četrtek ob sedmih in niti minuto prej ali pozneje, če vam je življenje ljubo. Če pa se vam ne ljubi počakati, pa lahko greste k vragu in lahko noč.«

In s temi besedami se je diktator vzdignil in odkorakal v smeri Montmartra, stresajoč z glavo in mahajoč s palico, medtem ko je njegov sobesednik obsedel na klopi, poln najhujše nevolje.

V Francisu pa je vzbudil ta njun razgovor veliko presenečenje in grozo: prizadel in vznemiril je vsa njegova čustva. Zaupljiva nežnost, s katero se je bil približal staremu možu, se je spremenila v odpor in tesnobo. Oh, stari Scrymgeour je čisto drugačen, je pomislil: vse časti je vreden v primerjavi s tem zahrbtnim in nasilnim intrigantom. Vendar je skušal ohraniti svojo prisotnost duha in je sklenil, da ne bo zamudil niti minute in da bo takoj začel zasledovati diktatorja.

Ta pa je ves zatopljen v svoje jezne misli precej časa stopal z dolgimi koraki, ne da bi se ozrl, vse dokler ni prišel do vrat svoje hiše.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Smo Slovenci športen narod?

Spričo uspehov, ki jih dosegajo zadnje čase slovenski športniki v osrednji Sloveniji in v zamejstvu (»Bor«), je upravičeno vprašanje, če smo Slovenci že dosegli tako športno raven, da bi se lahko smatrali za »športen« narod. Pod »športnim narodom« je razumeti narod, kjer je šport tako razvit, da zajema res široko ljudske plasti in ki daje — ravno zaradi svoje množičnosti — redno tudi nadpovprečne rezultate in to ne samo v eni ali v redkih disciplinah.

V Evropi veljajo za prave športne narode Finci, Madžari, Švedje, Čehi in Estonci (dokler so ti uživali državno neodvisnost, medtem ko nastopajo zdaj pod firmo Sovjetske zveze in zato njihovi narodni športni uspehi v mednarodni javnosti niso več opaženi). Zanimivo je, da so to sami majhni narodi, kar potrjuje pravilo, da se majhni narodi v vsakem — in to tudi v športnem pogledu — razvijajo hitreje in sorazmerno lažje dosežejo visoko kvaliteto kakor veliki narodi. Izmed velikih evropskih narodov bi lahko označili za športen narod samo Angleže, ker so odlični v mnogih športih in vedno spet dajo vrhunske športnike vseh vrst. Ravni športnih narodov se bližajo tudi Nemci in Italijani, ker so pri teh dveh narodih vsakovrstni športi močno razviti, vendar pa še ni takih mednarodnih rezultatov, da bi odgovarjali številu naroda, kar pomeni, da se ukvarja s športom sorazmerno še premalo ljudi. Sorazmerno malo rezultatov daje francoski šport, medtem ko Rusi v zadnjih letih sicer dosegajo lepe rezultate v mnogih športih, toda pri njih je šport »podržavljen« in ga pojmujejo v marsičem drugače kakor v zahodnih državah. Predvsem ne ločijo pojma amaterski in poklicni športnik, zato se redno dogaja, da se merijo njihovi dejansko poklicni športniki z zahodnimi amaterji in to otežuje pravo primerjavo. Poleg tega je treba upoštevati, da nastopajo za Sovjete poleg pravih Rusov tudi športniki cele vrste drugih narodov, od Letoncev, Estončev in Litvančev do Ukrajincev, Belih Rusov, Kavkazijcev (Brumel!) in Mongolov.

Pomanjkanje sredstev

Nekateri narodi so zelo dobri v posameznih športnih panogah, kot n. pr. Norvežani ali Švicarji v zimskih športih, v drugih pa povprečni, kar pomeni, da športno življenje pri njih ni vsestransko in enakomerno razvito, čeprav je treba seveda tudi upoštevati, da ima vsak narod zaradi naravnih pogojev v določenih športih več možnosti za doseganje vrhunskih rezultatov kakor v drugih. To je odvisno poleg tega od narodnega značaja in seveda od nepreračunljivega števila posameznih talentov. Lahko pa se reče, da je razvoj individualnih športnih talentov v veliki, če ne celo odločilni meri odvisen od splošne razvitosti športa v tisti državi.

Imamo tudi narode, ki so prav dobri samo v eni športni panogi, medtem ko so povsod drugje podpovprečni, kar pa je že znak, da je tam splošna športna vzgoja zanemarjena v prid ene same panoge. To velja n. pr. za nogomet v Srbiji, na Hrvaškem, na Portugalskem ter za rokoborbo v Turčiji in Perziji in še kje. To so v športnem pogledu še »narodi v razvoju«.

Kako je torej s Slovenci?

Sorazmerno z našim številom dosegamo Slovenci dobre športne rezultate in to v mnogih panogah, zimskih, vodnih, športniki se udeležujejo večine elitnih mednarodnih zimskošportnih prireditev, na katerih se marsikdaj prebijajo tudi precej v ospredje, n. pr. v smučarskih skokih, kjer smo dali Slovenci že svetovnega rekorderja in dosegli na mednarodnih tekmah že mnoga odlična mesta (zadnje zimo n. pr. Ludvik Zajc na skakalni turneji v Nemčiji, Avstriji in Švici). V hokeju sicer še nismo dosegli v tem pogledu razvitejših narodov, vendar pa smo med tistimi ne preveč številnimi, ki se redno udeležujejo svetovnih prvenstev. (Prihodnje svetovno prvenstvo bo celo v Sloveniji, kar tudi pomeni priznanje). V alpskih disciplinah smo zadnja leta sorazmerno stagnirali glede na napredek drugih narodov z razvitemi zimskimi športi (za seboj so nas pustili celo nealpski narodi Norvežani, Švedje, Finci, Romuni in Bolgari), toda to je odvisno od vzrokov, o katerih bomo še spregovorili. V splošnem se lahko reče, da imajo zimski športi in posebno še alpsko smu-

čanje in skakanje v Sloveniji tako široko podlago v ljudstvu, da ne bomo nikoli v zadregi za talente. Treba bi jim bilo dati le možnost za razvoj. Slovenci trdno zavzemamo svoje mesto med zimskošportnimi narodi in le vprašanje časa je, kdaj bomo tudi mi postali »zimskošportna vesela«, kot so n. pr. Norvežani ali Avstrijci, četudi se morda po absolutnih rezultatih glede na naše število in manjšo porcijo izrazito alpskega ozemlja ne bomo mogli meriti z njimi v tem ali onem športu. Toda po splošni sorazmerni zimskošportni razvitemi jih lahko nedvomno dosegemo in presežemo, kar se spričo izrazitega veselja in nadarjenosti slovenske mladine za zimsko športno prav lahko zgodi.

Za zdaj je največji problem glede zimskih športov v Sloveniji pomanjkanje športne opreme in igrišč. Ogromni večini mladine so kvalitetne smuči z dobrim, modernim okovjem ali celo prave drsalke nedostopne zaradi previsokih cen, ali ker take opreme v domači državi sploh ne izdelujejo, uvoziti pa je zaradi valutnih utesnitev ne smejo. Mladina si pomaga pač z opremo slabše kvalitete ali celo z doma izdelano, toda s tako opremo ne more dosegati posebnih rezultatov in to marsikomu tudi vzame veselje do nadaljnje športne aktivnosti. To velja še prav posebno za skakalne smuči.

Resnično športen narod

Težave so tudi glede preskrbe denarja za vezbalne tečaje za mladino, saj še za tečaje državnih reprezentantov rado zmanjka denarja. Občutiti je tudi veliko pomanjkanje drsališč za hokej in ostale drsalne športe. Da je kljub temu zimski šport v Sloveniji kvaliteten, je pripisati zares velikemu veselju in nadarjenosti slovenske mladine za te športne panoge in tudi požrtvovalnosti raznih idealistov v športu, kakor je bil n. pr. inž. Bloudek, ki je zgradil mamutsko skakalnico v Planici.

Ena glavnih ovir za to, da se slovenski zimski športi ne morejo še bolj razviti, pa je poleg denarnih težav tudi v preveliki centralizaciji vrhovnih vodstev teh športov v Beogradu, ker so tam glavni in odločujoči forumi, ki določajo reprezentance, o njihovih nastopih v tujini, o vezbalnih tečajih za reprezentante itd. Ljudje, ki niso zrastle v vzdušju zimskih športov, pa seveda ne morejo imeti pravega smisla zanje in tudi ne morejo popolnoma doumeti, kaj ti športi pomenijo slovenski mladini.

V lahki atletiki smo Slovenci glede na naše število in na razmere na zadosti visoki ravni, da se lahko imamo tudi s te plati za športen narod. Stamejčičeva, Špan, Vivod (skakalec v višino) in še cela vrsta atletov dosega rezultate mednarodne vrednosti. V tem pogledu je treba omeniti tudi tekača čez ovire Lorgerja, ki sicer ne nastopa več. Bil je eden najboljših v Evropi in na svetu.

V košarki smo Slovenci med najboljšimi v Evropi. Ljubljanska »Olimpija« spada med prva evropska moštva, poleg tega pa je v Sloveniji še cela vrsta klubov in moštev, ki gojijo res kvalitetno košarko. Slovenci smo poleg tega odlični v veslanju (četrti v osmercu na olimpijadi!), v jadranju, (uspehi slovenskih jadralcev na regatah prejšnjih let v Trstu; toda tudi tu zavira razvoj pomanjkanje sredstev!), v jadralnem letanju (slovenski jadralac Križnar je dosegel na letošnjem svetovnem prvenstvu v Angliji peto mesto), v plavanju (Vrhovšek in drugi), v alpinizmu, ki je najbolj razširjeni množični šport v Sloveniji, v voznjah s kanuji po divjih rekah (imeli smo že svetovne prve in tudi letos so bili dosegli že odlični rezultati) in v namiznem tenisu.

Lahko bi našli še celo vrsto športov, kjer smo Slovenci na isti ali na višji ravni kot mnogo večji narodi. Če pa bi bila na razpolago denarna sredstva in če bi mogli športni forumi v Sloveniji samostojno odločati, po lastnih kriterijih, bi se šport v Sloveniji nedvomno še mnogo bolj razvil in bi gotovo dosegel najvišjo raven. A tudi tako se lahko reče, da smo Slovenci glede na naše sedanje možnosti že resnično športen narod.

V Čedad so se vrnile tri velike freske iz starodavne langobardske cerkvice, ki so bile razstavljene na raznih razstavah restavriranih del, katere je organiziralo glavno ravnateljstvo lepih umetnosti. Freske so manjkale v cerkvi nad poldrugo leto.

U THANT ZA MIR V VIETNAMU

Glavni tajnik Združenih narodov U Thant je dal baje predloge za mir v Vietnamu, kot poročajo iz diplomatskih virov. Na države, ki so zapletene v ta spor, je naslovil poziv za prenehanje sovražnosti in za pogajanja. Uradni krogi Združenih narodov pa nočejo komentirati novic, češ da je U Thant ta mesec poslal najbolj zainteresiranim vladam v vietnamskem sporu foto, v kateri je baje razložil svoje misli za mirno rešitev spora.

Indijski ministrski predsednik Shastri pa je te dni izjavil v parlamentu v Novem Delhiju, da je Kitajska še vedno nasprotna mirni rešitvi vietnamskega spora. Shastri je dejal, da je pri svojih razgovorih z jugoslovanskim predsednikom Titom, ki jih je imel pretekli mesec na Brionih, ugotovil, da se oba strinjata o tem, da je zaman nadaljevati s poskusi za rešitev vietnamskega spora s pogajanja, ker obe strani tega vztrajata pri svojih stališčih.

SPORAZUM O JEMENU

Egiptovski predsednik Naser in kralj Saudske Arabije Feisal sta se v Džeddi baje sporazumela o bodoči ureditvi Jemena, kjer že dve leti traja državljanska vojna. Podrobnosti o sporazumu še niso objavili, vendar poročajo, da se bosta Egipt in Saudska Arabija zavzela za to, da bi prenehali boji med republikanskimi silami in monarhističnimi silami odstavljenega imama El Badra.

Egiptovske čete se bodo v roku 10 mesecev umaknile iz Jemena, nakar bo jemensko prebivalstvo s plebiscitom odločilo o svoji vladi.

PROSLAVA 6. SEPTEMBRA

Slovenska skupnost bo v nedeljo, 5. septembra dopoldne, počastila bazoviške junake, ki so jih pred 35 leti ustrelili fašisti na bazoviški gmajni. Ob 10.30 bo maša zadušnica v bazoviški cerkvi, ob 11.30 bo pa pred spomenikom na bazoviškem strelišču spominska svečanost s petjem, z recitacijami in govorom.

ŽENA IN DOM

OTROK IN POPRAVNI IZPITI

Ce ima otrok popravni izpit, je naloga staršev, posebno matere, da otroku pomagajo; predvsem tako, da do tega problema, ki dela skrb in družini prekriža načrte za počitnice, zavzamejo pravilno stališče. Predvsem otrok ne sme čutiti teže krivde, da ni izdelal razreda; nasprotno, z lahkim srcem se mora lotiti učenja in nato samih izpitov.

Med počitnicami morate urediti njegov dan, upoštevajoč telesne in umske faktorje, tako, da bo stalno določen čas za učenje, preostali čas pa za zabavo in izlete s prijatelji, kajti odvzeti otroku razvedrilo, ker ima izpit, je spet škodljivo pretiravanje v strogosti.

Neopravljeni izpit je, razen v primerih, ki spadajo v kompetenco zdravnika, psihologa ali psihiatra, normalen primer kakega neuspelega življenjskega poskusa. Prav s psihološkega stališča ne smete v otroku vzbuditi občutka krivde; niti ne smete obtoževati učiteljev nepravilnosti, nerazumevanja in antipatij. V sedanjih časih, ko pri izpiti ne ocenjujejo več avtomatičnega dovezanja, ampak resnično globoko asimilacijo predmeta, morate otroku pomagati, da se loti učenja v tem smislu: s simpatijo, zanimanjem in razumevanjem. Popravni izpiti torej niso stvarota, temveč nova možnost, da se otrok spet dvigne in močan začne novo šolsko leto.

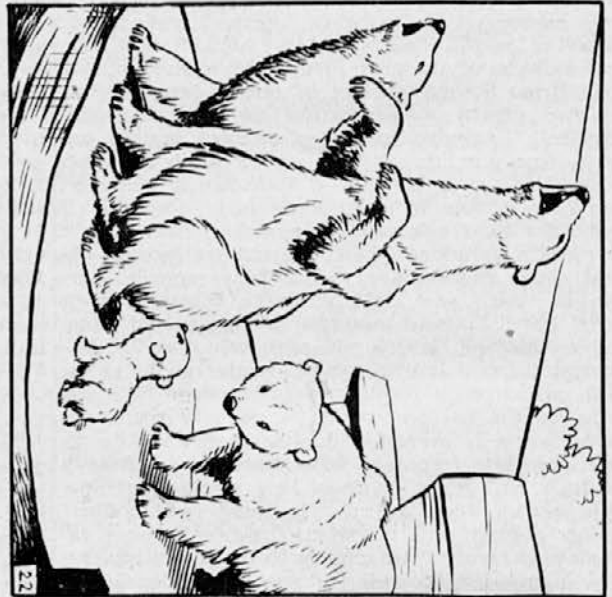
Martina.

ZA
NAŠE
NAJMLAJŠE

Snežek

5

piše in riše
Miki Muster

22. Dokler Belka ni pripeljala mladiča iz brloga, ni ta nič vedel o svetu tam zunaj. Glasovi so sicer prihajali do njegovih ušes, ni si jih pa znal razloziti. Zdaj je bilo vse drugače. Videl je, da žive razen njiju še druga bitja. Najprej si je dodobra ogledal in ovohal svojega očeta Urka in oba strca. Bili so mu sila všeč, ko so se postavljali na zadnje noge.

23. Spoznal je tudi ljudi. Pravzaprav je videl le njihove glave, ko so se radovedno sklanjali preko ograje. Da bi jih boljše videl, je zlezal Snežek na najvišjo skalo. Ljudje so se čudno obnašali. Metali so kose krutna v bazen in ko so se medvedje tepli zanje, so živahno zlobudrali in kazali zobe. Očitno jih je to zelo zabavalo.

24. Snežek je kmalu spoznal, da niso nevarni, zato se jih ni prav nič bal. Nekoč pa se je zgodilo nekaj, kar ga je opozorilo, da jim ne sme zaupati. Toplo pomladansko sonce je sijalo in medvedje so poležavali po skalah, ko se je pojavil na kamniti ograji deček. Nekaj časa se je oziral, nato pa je zlezal na zid. V rokah je imel čudno pravo, ki jo je dvignil in napel.

25. V naslednjem trenutku je Urk zastokal in skočil, kot bi ga nekaj picilo. Jezno se je ozrl, da bi odkril nagaivca, ki mu moti opoldanski spavec. Toda oba mladiča sta vlekla drevo, Belka je ležala v senci skal, Snežek pa je sedel poleg nje in radovedno ogledoval očeta. Urk je neveljčno zmešal z glavo, nekaj zamomljal in zopet legel.

26. Dečku na ograji se je obraz razlezel v zloben smehljaj. Snežek je videl, kako je še enkrat dvignil tisto čudno rogovilo in pomeril. Zopet je zavrhšalo po zraku. Zdaj si je deček izbral za žrtev enega mladih orjakov. Zadelo ga je v smrček, da se mu je kar stemnilo pred očmi. Bolestino je zatovnel in skočil na noge.

27. V navalu bolečine in jeze je navajil na svojega nič hudega slutečega brata. Ta se naspel še zavedel ni, ko pa je dobil nekaj sočnih klofut, se je ujezil, in že sta se valjala v srditem boju. Slišalo se je renčanje in stokanje ter padanje težkih teles. Snežek se je pri vsem tem seveda neizmerno zabaval.